

סיפורים נפלאים פרשת צו

"צו את אהרן" (ו, ב)

"אין צו אלא לשון זירו, מיד ולדורות" (רש"י).

מידת הזריזות היא בניין אב להרבה מידות נכונות ומפתח ראשי לבניין אישיותו של האדם השלם, כך כתב בעל "אורחות צדיקים" (שער הזריזות), כי מידת הזריזות היא תכשיט לכל המידות והיא מתקנת את כולן. ומוסיף בעל "אורחות צדיקים" הזריזות היא מידה גדולה לתורה ולמצוות וגם לעניין תקנת העולם הזה והיא מידת הצדיקים לעבודת הבורא יתברך.

ר' אריה לוי זצ"ל הבין מעלתה של מידה זו ואף ידע ליישמה כהלכה. בספר "צדיק יסוד עולם" מסופר, כי באחת השבתות ביקר ר' אריה בבית הסוהר המרכזי ב"מגרש הרוסים" כדי להתפלל עם אסירי ציון ולקרוא לפנייהם בתורה. בתום התפילה ניגשו אליו כל האסירים כדי לברכו בברכת "שבת שלום", והוא כדרכו השיבם בלחיצת יד חזקה בחיוך מלבב ובמאור פנים.

כרגיל היה ר' אריה שואלם אם יש "פנים חדשות" בקרבם, דהיינו האם הובאו לכלא אסירים חדשים, לשאלתו השיבוהו בחיוב ואמרו לו כי בפנית החדר הסמוך ישנו אדם רזה וצנום ממוצא תימן, היושב תוהו ובוהו וממרר בכי כל הזמן. ניגש ר' אריה לבקרו, שאל לשלמו ולסיבת בכייתו, השיבו האסיר "הכי צד לא אבכה? הלכתי לתומי ברחוב ולפתע תפסוני שוטרים בריטיים והשליכוני לכלא ואנכי חף מפשע, ולי הורים זקנים ותשושים שאינם יודעים כלל שנאסרתי ולבטח דואגים הם היכן נעלם בנם".

ר' אריה ניסה לעודדו וביקשו שיחדל מלבכות, אף שאלו למקום מגורי הוריו, השיב האסיר כי הם מתגוררים במאה שערים שליד העיר רחובות וכי אין שמות לרחובות, אך יכול הוא לתאר לר' אריה את סמטאות שכונתו, ונקב בשמות הוריו. לחץ ר' אריה את ידו והשיבו "הסר דאגה מלבך וה' יהיה בעזרך!"

משנפרד ר' אריה מהאסירים ניגשו האסירים לאסיר הבודד הזה ושאלוהו "מה שוחח עמך ר' אריה ומה אמר לך?" השיבם האסיר דברים כהווייתם, חבריו למאסר נדו בראשם והיו שאמרו לו כי ברכה לבטלה בירכו הרב, שהרי עד צאת השבת ישכח ר' אריה את שם הוריו ואת מעונם.

קל לשער מה גדלה השתוממותם של האסירים בראותם למחרת היום זוג תימנים קשישים המשרכים דרכם בחצר הכלא בבואם לבקר את בנם. התברר כי מיד עם צאת השבת עשה ר' אריה את דרכו לרחובות וטרח טרחה מרובה כדי למצוא את הורי האסיר ולגלות את אוזנם כי ביקר את בנם ואל להם לחשוב כי נעלמו עקבותיו. כך הבינו רבותינו זריזות מהי.

"והרים ממנו בקומצו" (ו, ח)

אם אחד מטבעו הוא ותרן וכסף לא נחשב בעיניו לכלום, זה לא רבותא אם הוא נותן גם כן צדקה, שהרי הוא רגיל בכך לפזר כסף, ואינו קשה בעיניו לתת גם לצדקה. שמעתי מכ"ק אמרי חיים זיע"א עובדא היה אצל הרה"ק מאפטא זי"ע, שנכנס ביום הכיפורים לבית המדרש, ניגש לאחד ושאלו מאיפה הוא, ענה לו, ממקום פלוני, ניגש לשני ושאלו גם כן מאיפה הוא, ענה לו,

מכפר פלוני, שאלו הרה"ק מאפטא האם מכיר הוא את הפריץ מאותו מקום, ענה לו, כן אני מכיר אותו, אמר לו הרה"ק מאפטא, תספר לי משהו ממנו, השיב היהודי הנ"ל, הפריץ קנה כעת כלב מאפריקה, ושילם עבורו ארבע מאות רובל.

כששמע הרה"ק מאפטא זאת ניגש מיד אל התיבה והתחיל באמירת הקדיש שלפני מוסף, וסיפר אחר כך שהיה קטרוג גדול בעולם העליון, כי היה יהודי שצריך להשיא בתו, ולא היה לו כסף, והלך לאסוף כסף הרבה זמן ולא הצליח, התיישב באמצע הדרך ובכה, עבר שם הפריץ הנ"ל וראה יהודי בוכה, שאלו למה אתה בוכה, ענה, שהוא צריך להשיא את בתו ואין לו כסף, שאלו הפריץ בכמה מסתכמים הוצאות החתונה, עשה לו חשבון מדויק, והפריץ הוציא הסכום כולו ונתן לו, ועל ידי המעשה הזה נעשה קטרוג גדול, יהודי מתעייף כל כך הרבה זמן ואין באפשרותו לאסוף הסכום הדרוש לו בין יהודים, ולבסוף בא הגוי הזה והמציא לו כל הסכום בבת אחת, ונעשה רעש גדול בעולם העליון.

אמר הרה"ק מאפטא זי"ע, אני אלך לראות איך שהפריץ הזה מתנהג עם עצמו, והאם יש לו באמת לב טוב עד שכאב לו הצער של היהודי הנ"ל, או שהוא סתם פזרן בכספו על דברים בטלים, ולכן כששמעתי שהוא יכול לתת סכום גדול של ארבע מאות רובל עבור כלב, נחה דעתי, שבמקרה נתן גם עבור היהודי הזה. אבל יהודי שנותן צדקה, שאין הוא מפזר למותרות ותענוגות עולם הזה, נותן הוא לשם מצות צדקה, שאמר ונעשה רצונו, זה נקרא צדקה.

הקמצנות מדה מגונה היא, א קארגער יוד, איז א קארגער יוד (יהודי שהוא קמצן בממונו ואינו נותן לצדקה הרי הוא גם קמצן ביהדותו). (אוצר אפרים)

"אם על תודה יקריבנו" (ז, יב)

הודיה לד' על מתנת החנם שהוא מעניק לנו, ונבאר על פי משל. עשיר קנה בית באלף זהובים, ומצא קונה שישלם לו אלפיים. באותה שעה הוא שמח על כך שהקב"ה המציא לו רווח הגון. לעת ערב בא אליו קונה שהציע לו שלושת אלפים זהובים עבור אותו בית. רגז העשיר על עצמו ועל בוראו, על שהפסיד אלף זהובים ונמצא יומו מסתיים בעצב.

לעומתו, אדם עני יוצא לשוק להרוויח את פת לחמו, ממתין הוא בתקווה שיזדמן אדם שישכור אותו לעבודת סבלות. הוא המתין חצי יום ולא נזדמנה לו עבודה. הצטער אותו עני וחשש שמא יבוא לביתו כשכיסו ריק. לפתע בא אליו סוחר וביקש ממנו להביא עבורו כמה שקי קמח מהטחנה, ושילם לו את שכרו. רץ העני לביתו למסור את הפרוטות לאשתו לקנות לחם לפי הטף. הוא רץ ושמח על כך שהקב"ה זימן לו פרנסה והודה לד' על כך בפה מלא. זוהי דרכו של עני להודות ולשבח את הקב"ה אף על פרוטה קטנה, אף על פת לחם יבשה, ואילו העשיר אף על רווח של אלף זהובים אינו מוצא מלים מתאימות לשבח את הקב"ה.

הנמשל הוא: במשך כל ימינו הננו מקבלים מתנת חיים מהקב"ה. הוא יתברך בטובו מעניק לנו את החיים ואת כל

סיפורים נפלאים פרשת צו

פרק מוסר: שעליו לבטח בה' שבוודאי יתן לו בשר אחר תמורתו, ולא ידאג ממאומה בכל אשר יעבר עליו. אחת התקופות בחיים, שבה צריך להתחזק ביותר בענייני הביטחון היא - תקופת השידוכים של הילדים. כמה קולמוסים נשברו כדי להוכיח, שבתקופה זו אפשר לראות את השגחת של הקדוש ברוך הוא בצורה חותכת מאד. וגם אדם שלא הרגל בכגון דא, אם רק יפתח את העינים, יראה את ידו של בורא כל העולמות שולטת בכל.

הגיע לאוזניו סיפור מפלא על שידוך שנעשה בין אחת ממשפחותיה העשירות ביותר של בני ברק לבין משפחה עניה ודחוקה מאד מירושלים. מי שהתוודע להבדלים התהומיים בצורת החיים של שתי המשפחות, לא היה מעלה על דעתו ולו יהא השדכן - היצירתי ביותר לקשר את הקצוות ולהציע את בתו - של זה לבנו של זה. ומעשה שהיה כך היה: בנה של אותה משפחה ירושלמית, בן תורה מפלג, עמד בתחנת אוטובוסים, והבחין לפתע בתיק שחור גדול המונח בצורה מחשידה על הספסל. כיון שחשש שמא זה מטען חבלה, החליט להסתלק מן המקום. אולם לאחר מכן נזכר, שכאשר הגיע לתחנה, עדין לא היה שם התיק, ומהרגע שהגיע לשם עברו בתחנה רק יהודים חרדים. אם כן, תיק זה נשכח, מן הסתם, על ידי אחד הממתינים בתחנה. בן הישיבה נגש לתיק ופתחו, ונדהם לראות שמנחות בו עשרות חבילות של דולרים שערכן עלה לכדי עשרות אלפים. הוא המתין בתחנה שעה ארכה, כדי שאם המאבד יחזור לכאן, ישיב לו את האבדה על אתה. משלא הגיע איש, חזר לביתו, ואביו צוה על כל הילדים לתלות מודעות גדולות של "השבת אבדה" בבתי הכנסת באזור ובכל השכונות הסמוכות. לאחר שעות ספורות, הגיע יהודי חרדי מבני ברק, שמסר סימנים מובהקים על התיק. ומה רבה הייתה שמחתו, כאשר בעל הבית הוציא מהארון את האבדה ומסרה לו. בעל הבית טרח להדגיש, שלא הוא הביא את התיק מהרחוב אלא הבן שלו, והצביע על בנו הבחור שעמד אף הוא בחדר. כבדרך אגב, סיפר העשיר לבני המשפחה, שבכסף הרב שהיה בתיק התכוון ללכת לאחד הקבלנים בירושלים, במטרה לרכש דירה לבתו הנמצאת בשידוכים. הוא הודה נרגשות לכולם ויצא את הבית, כשפיו אינו פוסק למלל פסוקי הודיה והכרת הטוב לה' על השבת האבדה היקרה. חולף שבוע, והעשיר מתדפק שנית על דלת בית המשפחה בירושלים. הוא לוקח את בעל הבית לאחת מפנות הבית ואומר לו כדלהלן: "כאשר חזרתי הביתה, וספרתי לרעייתי את שעבר עלי באותו היום ואת דבר אבדת הכסף, התענינה אשתי רבות על משפחתכם. עד מהרה נודע לנו, שהבן שלכם שמצא את האבדה, הוא בן ישיבה מופלג שבמופלגים והוא עונה לכל הנתונים של תלמיד חכם, כזה שחיפשונו לבתנו במשך תקופה ארכה. כיון שנודע לנו שגם הבן שלכם הגיע לפרק 'האיש מקדש', אני מעז לבוא אליך כשדכן ולהציע לך את בתנו. הבה נפגישם יחדו ונראה אם יתאימו, ואז אפשר יהיה לעשות שידוך. וכמובן, הדירה שרכשתי השבוע בכסף שנמצא על ידי בנך תהיה שייכת לו". תוך ימים אחדים נשברה שם צלחת, במזל טוב. (עלינו לשבח)

צרכיהם. על האדם להכיר בטובתו של מקום ולהודות לו על כל דבר קטן כגדול. אל לנו לנהוג כאותו עשיר שאינו מבחין, מפני גאוותו, בטובותיו של הקב"ה והוא סבור בסכלותו שכל העולם חייב לו והכל שלו. (חפץ חיים)

"לא יחשב לו פיגול יהיה" (ז, יח)

המתנגדים בעיר סאניק עברו פעם דרך עיר רוז'ין ונמלכו לבקר את הרה"ק מרוז'ין ולהתווכח אתו על דרך החסידות, נכנסו אל הצדיק ופנו אליו בשאלה: הלא אנחנו לנוכח ה' דרכינו קובעים עתים לתורה מתפללים בציבור בהשכמה כוונתיקין, ומיד אחר התפילה בעודנו עטופים ועטורים בטלית ובתפילין אנו יושבים ולומדים שיעור משניות, ומאיך החסידים לא די שמאחרים את זמן התפילה אלא שתיכף אחר תפילתם יושבים ושותים י"ש בצוותא ולבסוף הם מכנים עצמם בשם "חסידים" ואתנו קוראים "מתנגדים" הלא נהפוך הוא.

פתח הצדיק ואמר: מיום שחרב ביהמ"ק ואין לנו לא זבח ולא קרבן, התפילה היא במקום הקרבן, ככתוב "ונשלמה פרים שפתינו" ואמרו תפילות כנגד תמידין תיקנום (ברכות כו:): וכשם שהקרבן נפסל במחשבה, "פיגול הוא לא ירצה" כך התפילה נפסלת במחשבת חוץ, והיצר הרע מבקש לו תחבולות להכניס במחשבתו של המתפלל כל מיני מחשבות זרות המבלבלות אותו, לכן מצאו להם החסידים עצה ותחבולה נגד היצר הרע שאחרי תפילתם יושבים הם לשתות י"ש, ומברכים איש את רעהו לחיים וכל אחד פורט שאלתו ומבוקשו ואמרים איש לאחיו: ימלא ה' שאלתך, ומכיוון שלפי הדין תפילה נאמרת בכל לשון הרי נחשב דבר זה לתפילה ושם אין שליטה ליצר הרע, כי נדמה לו שכל העניין הוא עסק של גשמיות, אוכלים ושותים ומדברים בלשון חול ולא מרגיש שיש בזה ענין של תפילה. (נר ישראל)

"והבשר אשר יגע בכל טמא לא יאכל" (ז, יט)

מסופר על אברך שהיה נכנס מדי פעם אל הרה"ק "בעל התניא" זיע"א אך לא נהפך לחסיד. פעם אמרו לרבי שאברך זה מתרועע עם משכילים. קראו הרבי אליו להשפיע עליו להתרחק מחברתם, אמר לו האברך בגובה לב, עלי לא כל כך קל להשפיע הן רואה הרבי שכבר זמן רב הנני מתחבר עם החסידים ולא נהפכתי לחסיד.

ענהו הרבי אין הדברים דומים, בטומאה נגיעה בעלמא מטמאה, אבל בקודש אומרת התורה "כל אשר יגע בבשרה יקדש" ופירשו חז"ל יכול אפילו שלא בלע, תלמוד לומר בבשרה עד שיבלע (זבחים צו) ואתה הרי לא בלעת מן הקדושה כלום

"והנותר בבשר ובלחם באש תשרפו" (ח, לב)

בשרפת הנותר יש הוראה ברורה לאדם כיצד עליו להתנהג בימי חייו בכל מה שקשור לביטחון בה'. האדם, הרואה שהקדוש ברוך הוא צוה לכלות כיליון גמור את בשר הקדש שעברה שעתו, ואסר את הנאתו בתכלית האסור, צריך ללמוד מכך